

Ю. О. ЖЛУКТЕНКО У СПОГАДАХ _____

Як окремий структурний підрозділ Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні відділ романо-германського мовознавства виник у вересні 1975 року. Організатором його був доктор філологічних наук професор Ю. О. Жлуктенко.

Відкриваючи новий відділ, дирекція Інституту мала на меті, по-перше, розширити діапазон мов і лінгвістичних проблем, що досліджувалися в Інституті, за рахунок германських і романських, які відзначаються важливими культурно-історичними і функціональними характеристиками та активно контактують зі слов'янськими мовами, а по-друге, забезпечити науково-теоретичну орієнтацію та координацію наукових досліджень, що на той час велися майже на 200 кафедрах іноземних мов вузів України.

На той час я працювала на кафедрі англійської філології Київського університету ім. Тараса Шевченка, очолюваній Ю. О. Жлуктенком. Пам'ятаю як часто після лекцій він казав, що йде в Академію. Академія у співробітників кафедри асоціювалася з Інститутом мовознавства.

Колектив відділу на час відкриття, крім його керівника, складався з дослідників англійської (мол. наук. співробітник В. М. Вовк), німецької (канд. філол. наук, ст. наук. співробітник В. Н. Бублик і мол. наук. співробітник А. М. Муховецький) та французької (мол. наук. співробітник Л. В. Аніщенко) мов.

Фінансування академічних наукових установ (особливо інститутів гуманітарного профілю) за часів Радянського союзу, як, зрештою, і в незалежній Україні, було доволі обмеженим, прогодувати сім'ю (а особливо багатодітну) на зарплату науковця ставало важкувато, саме тому В. Н. Бублик у 1978 р. з жалем, але все ж був змушений залишити відділ і перейти на педагогічну роботу. Звільнену посаду старшого наукового співробітника дирекція Інституту погодилася поділити на дві посади молодших наукових працівників. Так наприкінці 1978 року у відділі з'явилися О. В. Двужжилов, фахівець з історії германських мов, майбутній засновник вітчизняної нідерландистики (щоправда, вже у стінах національного університету ім. Тараса Шевченка), знавець малопоширеної фризської мови; разом з ним за рекомендацією Ю. О. Жлуктенка у відділ прийшла працювати англіст Н. М. Биховець. Моя творча співпраця з Юрієм Олексійовичем розпочалася ще в рідній *alma mater* під час укладання Англо-українського словника, який вийшов друком 1978 р. та Українсько-англійського, рукопис якого ми передали до видавництва «Радянська школа» у грудні того ж року.

Варто зазначити таку рису Юрія Олексійовича як демократизм, простота у стосунках з іншими людьми, відсутність зверхності, відкритість, готовність прийти на допомогу, дати пораду, скерувати наукову роботу в правильному напрямку.

Думаю, що більшості його аспірантів і докторантів (а їх у нього було близько 50), а також тим, хто мали з ним інші наукові контакти, він таким і запам'ятався.

Говорячи про Ю. О. Жлуктенка як особистість, не можна не згадати того, що йому було притаманне вміння передбачити не лише шляхи подальших напрямів дослідження мови, а й майбутнього розвитку країни. Так, наприкінці 70-х років минулого століття він радив звернути увагу на гендерну лінгвістику. А під час моїх останніх зустрічей з уже тяжко хворим Юрієм Олексійовичем узимку 1989 р. він, передрікаючи майбутні зміни в нашому суспільстві, говорив, що воєнні дії в Україні малоймовірні, якщо війни й будуть вестися на території Радянського Союзу, то вони відбуватимуться на Кавказі.

Слід відзначити також тиганічну працездатність Юрія Олексійовича. Неможливо зрозуміти, коли він встигав писати. А писати він продовжував і тоді, коли був невиліковно хворим. Саме тоді, влітку 1989 року, він завершував роботу над монографією «Українська мова на лінгвістичній карті Канади» (К., 1990) і працю про свого наставника Михайла Яковича Калиновича (К., 1991). Це засвідчує ще одну рису Юрія Олексійовича — його шанобливе ставлення до своїх учителів.

І насамкінець, жага до пізнання незвіданого ніколи не залишала Юрія Олексійовича. Уже у зрілому віці він вивчив фризську мову, маловідому найближчу родичку англійської, написав книгу про неї, популяризував своїми перекладами на українську фризських авторів.

Після святкування свого 70-річчя у вересні 1985 р., залишившись зі своїми найближчими учнями і колегами, Юрій Олексійовичем переконував, що вчитися ніколи не пізно, що вчився він не лише за книгами, а й постійно спілкуючись зі своїми учнями.